

„Rátz Tanár Úr Életműdíj” 2004

Alapítvány a Magyar Természettudományos Oktatásért

Ünnepélyes keretek között vehette át a Rátz Tanár Úr Életműdíjat hat középiskolai tanár pályafutása során nyújtott kiemelkedő teljesítményéért. A díjkiosztó gálaestre a Thália Színházban került sor a hazai szakmai közélet számos jeles képviselőjének részvételével. A díjat a Graphisoft R&D Rt., az Ericsson Magyarország Kft., valamint a Richter Gedeon Rt. által létrehozott Alapítvány a Magyar Természettudományos Oktatásért kuratóriuma évente ítéli oda összesen 6 millió forint értékben. A kitüntetettek olyan középiskolai tanárok, akik az alapítók tevékenységi köréhez kapcsolódó matematika-, fizika- és kémiaoktatásban kimagasló szerepet töltenek be.

A magyar természettudományos oktatás támogatására 2001-ben alapított Rátz Tanár Úr Életműdíjat nyilvánosan meghirdetett pályázat útján a Bolyai János Matematikai Társulat és az Eötvös Loránd Fizikai Társulat díjbizottságainak, valamint a Magyar Kémikusok Egyesületének ajánlásai alapján az Alapítvány a Magyar Természettudományos Oktatásért Kuratóriuma ítéli oda az adott év kitüntetettjeinek összesen 6 millió forint értékben. A díjra a közoktatás 5-12. évfolyamain matematikát, fizikát vagy kémiát tanító aktív, valamint egykor tanító tanárokat terjeszthetik fel írásban a szakmai és társadalmi szervezetek, valamint az ajánlott tanár tevékenységét jól ismerő munkaközösségek. Az egyenként 1 millió forint összegű életműdíjat két matematika, két fizika és két kémia tanár kapja, akik az alapítók tevékenységi köréhez szorosan kapcsolódó középiskolai matematika-, fizika- és kémiaoktatásban, e tantárgyak népszerűsítésében és a tehetséggondozásban kimagasló eredményeket értek el.

A három nagyvállalat közös kezdeményezésének célja, hogy tisztelettel adózzon azon pedagógusok előtt, akik áldozatos szakmai munkájuk révén kiemelkedő eredménnyel képzik a jövő tehetségeit. Az Ericsson, a Graphisoft és a Richter a Rátz Tanár Úr Életműdíjjal kíván hozzájárulni a magyarországi természettudományos oktatásban végzett tanári munka rangjának, erkölcsi és anyagi megbecsülésének növeléséhez.

A három cég azért választotta Rátz Lászlót, a Fasori Evangélikus Gimnázium legendás híré matematikatanárát az életműdíj névadójául, hogy ne csak a világhírű tudósok neve és teljesítménye, hanem tanáraiké is közismertté válják. Hangsúlyozzák továbbá, hogy a társadalmi szerepvállalás az oktatás területén kiemelkedő fontosságú feladat, ezért felhívással fordulnak a többi magyarországi nagyvállalathoz, hogy lehetőségeikhez mérten ők is támogassák a tevékenységi körükhöz kapcsolódó szakoktatást.

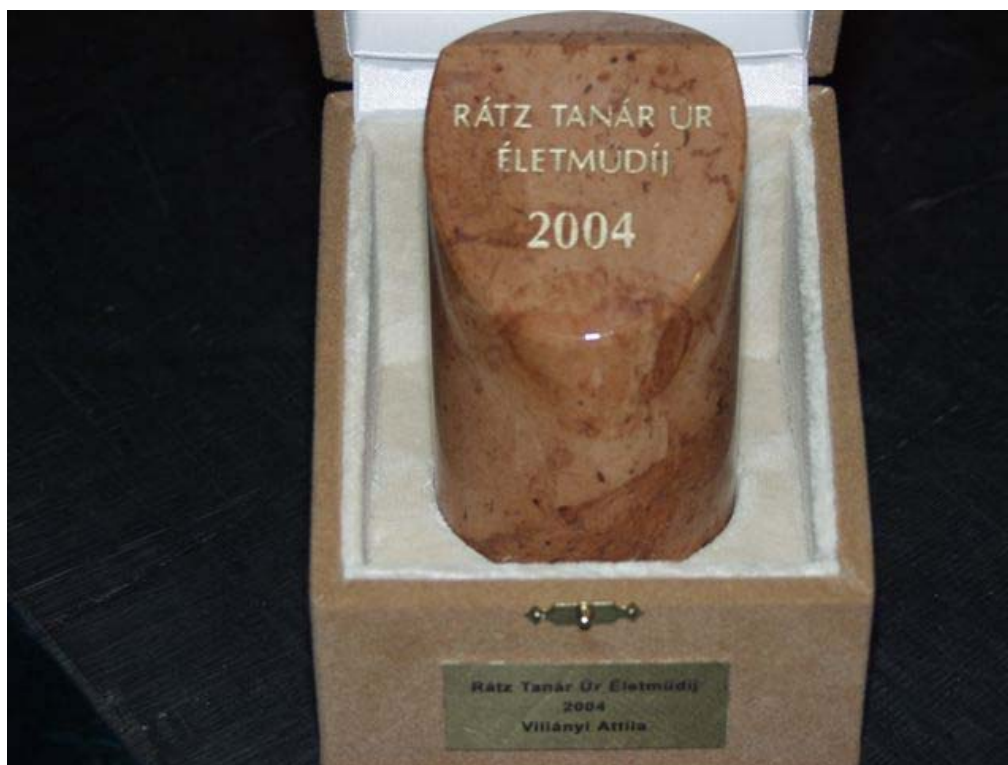
A 2004-es év díjazottjai:

Matematika: **Reményi Gusztávné és Rácz János**

Fizika: **Sebestyén Zoltán és Dr. Zátonyi Sándor**

Kémia: **Dr. Kecskés Andrásné és Villányi Attila**

Rátz László (1863-1930) a 20. század fordulójának egyik kiváló pedagógiai érzékű és nagy tudományos felkészültségű tanár egyénisége volt. A híres Fasori Gimnázium matematikatanára lett, ahol 35 éven át, nyugdíjazásáig tanított. Egész pályafutása alatt arra törekedett, hogy minden diákja megértse és megszeresse a matematikát, és ezt tanításának érdekességével, lenyűgöző előadásmódjával el is érte. A tanári hivatást mindennél fontosabbnak tartotta. A tehetséges diákokkal külön is foglalkozott. Az ő tanítványa volt többek között Neumann János, az első számítógép megalkotója, és Wigner Jenő is, akiből Nobel-díjas fizikus lett.

Rátz Tanár Úr Életműdíj 2004

Dr. Kecskés Andrásné és Villányi Attila

Dr. Kecskés Andrásné (Budapest)

A középiskolát a Veres Pálné Gimnáziumban végezte, ahol dr. Szereday Évától tanulta a kémiát. Ez meghatározta pályaválasztását: az ELTE-n 1964-ben kémia-fizika középiskolai tanári diplomát szerzett jeles minősítéssel.

Egy tanévet Pápán, majd 1965–77 között Várpalotán, a Thuri György Gimnáziumban tanított. 1969–70-ben elvégezte az ELTE komplex szaktárgyi továbbképzését, kiváló minősítéssel. 1970-től a Thuri György Gimnáziumban az induló kémia tagozatot vezette. Tanítványai az OKTV-n és az Irinyi versenyen többször is sikerrel szerepeltek. 1977-től a budapesti Bem József Óvónői Szakközépiskolában tanított. 1979-ben az Országos Pedagógiai Intézetbe hívták általános iskolai kémia tantárgygondozónak. Az Intézetben fő feladatként a szakfelügyelők szakmai és módszertani továbbképzését vezette a tantárgygondozás aktuális feladatai mellett. Az új tantervet a Virányos úti általános iskolában maga is kipróbálta: két tanévet itt is tanított.

1983-ban bekapcsolódott a JATE Pedagógiai Tanszéke által indított Megtanítási stratégia című kutatási programba.

A kutatási programban elkészült saját munkái összefoglalásaként 1987-ben a *Kritériumorientált feladatrendszer, Kémia 7.* című disszertációval doktorált a JATE Bölcsészkarán, summa cum laude minősítéssel. Még ebben az évben a JATE Pedagógiai Tanszékétől megbízást kapott a *Diagnosztikai vizsgarendszer Kémia 8.* feladatlapjainak elkészítésére.

Eleinte OPI munkatársként, 1985-től pedig előbb a TIT Kémia választmánya, majd 1990-től a Magyar Természettudományi Társulat Kémia Szakosztálya tagjaként irányította és irányítja az általános iskolai országos kémiaverseny szakmai munkáját. A versenynek 1986-ban a Hevesy György nevet adták. 1988-tól az OPI-ban a középiskolai kémia tantárgygondozását is végezte. Az érettségi tételek összeállítása, valamint az OKTV versenybizottságának ügyvezető elnöki teendőinek ellátása is a feladatai közé tartozott. 1986–89 között (a lap megszűnéséig) szerkesztette *A kémia tanítása* c. módszertani folyóiratot.

1991-ben az OKI keretében megalakult Közoktatási Szolgáltató Irodában (1992-től önálló Országos Közoktatási Szolgáltató Iroda) az érettségi és OKTV csoport vezetője lett. Eddigi szakértői feladatai mellett az országos vizsgák és versenyek szervezési, illetve a tételek expedíálási munkáit irányította 1995-ig. 1994-től az új módszertani lap, *A Módszertani lapok, Kémia* című folyóiratot szerkesztette 2003-ig.

1995-ben nyugdíjba vonult. Azóta a kémia tantárgy szakértői feladataival foglalkozik (érettségi, OKTV, Hevesy verseny). 2003-tól a KÖKEL szerkesztőbizottságának, valamint az Irinyi verseny versenybizottságának a tagja.

Várpalotai tanári pályafutásom zárásaként az Oktatásügy kiváló dolgozója kitüntetést kapott. A Hevesy versenyben végzett munka elismeréseként 1987-ben emlékérmet, 1990-ben pedig Bugát-Szent-györgyi érmet vehette át a Magyar Természettudományi Társulattól. A (Rozgonyi Jánosnéval közösen írt, közel 80 000 példányszámban használt) általános iskolai 7. osztályos kémiatankönyve 1996-ban elismerő oklevelet, újraírt változata pedig 2003-ban arany díjat kapott.

Villányi Attila (Budapest)

1958-ban született Budapesten. Kémia–biológia szakos középiskolai tanári diplomáját 1981-ben az ELTE TTK-n szerezte meg.

Munkahelyei

1981–1988. Szilágyi Erzsébet Gimnázium, Budapest – tanár
1986–1987. ELTE Általános és Szervetlen Kémiai Tsz. – óraadó gyakorlatvezető
1988–1990. ELTE Szervetlen és Analitikai Kémiai Tsz. Szakmódszertan – tanársegéd
1990– ELTE Apáczai Csere János Gyakorló Gimnázium, Budapest – tanár
1994-től biológia vezetőtanár, 1995-től kémia vezetőtanár, 2000-től kémia mk.-vezető
1990–1992. ELTE Szervetlen és Analitikai Kémiai Tsz. Szakmódszertan – óraadó
1992–1996. Fővárosi Pedagógiai Intézet, kémia szaktanácsadó
1996–2000. OKI – Értékelési és Érettségi Vizsgaközpont, - tudományos munkatárs
2001–2003. KÁOKSZI, Vizsgafejlesztő Központ, tudományos munkatárs

Egyéb szakmai tevékenysége

- részvétel nemzetközi kémiatanári konferenciákon:
(1990. ECRICE, 1996. ICCE, 1998. ICCE, 1998. ECRICE–ECCE, Budapest – szervező, 1999. CHEMED, 2000. ICCE, Budapest – szervező, 2001. ECRICE–ECCE, 2004. ICCE,)
- tanulmányutak:
1997. Norvégia – nemzetközi érettségire felkészítő nemzetközi középiskola látogatása
1998. Taipei, Taiwan – Egyetemi Felvételi Vizsgaközpont meghívása
- részvétel a Nemzetközi Kémiai Diákolimpiákon kísérő tanárként, csapatvezetőként, illetve tudományos megfigyelőként: (1994., 1995., 1997., 1998., 1999., 2000., 2001., 2002., 2003., 2004.)
- 1998-tól szerepel az Országos vizsgáztatói és az Országos szakértői névjegyzéken
- Műszaki Kiadó: tankönyvírói tevékenység
- Kemavill Bt.: cégtulajdonos, felvételi előkészítő tanfolyamok, könyvkiadás.
- 2004-ben a kétszintű érettségire felkészítők képzése, a továbbiakban közreműködés képzőként a tanfolyamokon.

Szakmai szervezeti tagság

- MKE – a Kémiatanári szakosztály és az Oktatási Bizottság tagja

Eredmények

- 1981-től csaknem minden évben döntős tanítvány az Irinyi János Kémiaversenyen, összesen kb. 60 tanítvány
- 1986-tól csaknem minden évben döntős tanítvány kémiából az OKTV-n, összesen kb. 45 tanítvány
- 1987-től több alkalommal döntős tanítvány biológiából az OKTV-n, összesen kb. 10 tanítvány
- 1992-től a tanítványok a Nemzetközi Kémiai Diákolimpia csapatának tagjaként eddig 5 arany, 5 ezüst és 2 bronzérmét szereztek

Kitüntetések

- 1988. Miniszteri Dicséret
- 1993. Szent-Györgyi Albert Emlékérem a diákolimpiás tanítványokért
- 1995. ELTE Trefort Ágoston Emléklap a kiemelkedő tanári munkáért
- 2000. A Magyar Kémia Oktatásért Díj (Richter Alapítvány)
- 2000. Elismerő Oklevél a Nemzetközi Kémia Diákolimpián sikeresen szereplő tanulók felkészítéséért
- 2001. Arany Emlékérem a Richter Gedeon Rt. Centenáriumára alkalmából
- 2001. Elismerő Oklevél a Nemzetközi Kémia Diákolimpián sikeresen szereplő tanulók felkészítéséért
- 2002. Apáczai Emlékérem az ELTE Apáczai Cs. J. Gimnázium tantestületétől

Publikációk

1. A kémiai számítások módszeres feldolgozása I–IV. A Kémia Tanítása, 1985/6., 1986/2., 1986/3., 1986/5.
2. Kémiai feladatok és megoldásuk mechanizmusa. Módszertani füzetek, FPI, 1986
3. Ötösöm lesz kémiából – példatár és megoldások. Novotrade, Budapest, 1990., Calibra, Budapest 1995., Műszaki Könyvkiadó, Budapest 1997.
4. Gondolatok a hidrolízis tanításáról. Módszertani füzetek, KLTE, 1992
5. Kémia, összefoglaló középiskolásoknak. Calibra, Budapest, 1992., 1994., Műszaki Könyvkiadó, Budapest 1997.
6. Kémia, tesztgyűjtemény középiskolásoknak Calibra, Budapest, 1992., 1994., Műszaki Könyvkiadó, Budapest 1997.
7. Érettségi fífikák, példák, szabályok (társszerzőként), Sűgó Könyvek, Taninfo Kiadó, Budapest, 1994
8. Természettudományos gondolkodást fejlesztő kémiapéldák általános iskolásoknak. Módszertani füzetek, KLTE, 1994
9. Botyánszki János – Villányi Attila: Beszámoló a 26. Kémiai Diákolimpiáról I–II, A Kémia Tanítása, 1994/4., 1995/1.
10. Botyánszki János – Villányi Attila: Beszámoló a 27. Kémiai Diákolimpiáról I–II, Módszertani Lapok – Kémia, OKSZI, 2/2. szám (1995.), 2/3. szám (1996.)
11. Borissza E. - Villányi A. - Zentai G.: Ötösöm lesz genetikából - példatár, tesztgyűjtemény és megoldások. Calibra, Budapest, 1995., Műszaki Könyvkiadó, Budapest 1997.
12. Biológia feladatgyűjtemény 15–18 éveseknek. Calibra, Budapest, 1996.
13. Kémia I. – Bevezetés a kémiába, tankönyv és munkafüzet, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1998.
14. Kémia II. – Szervetlen kémia, tankönyv és munkafüzet, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1999.
15. Kémia III. – Szerves kémia, tankönyv, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2000.
16. Kémia 9. – Általános kémia, tankönyv, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2002.
17. Kémiai Album. Kemavill Bt., Budapest, 2002
18. Kémia 10. – Szerves kémia, tankönyv, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2003.
19. Kémia a kétszintű érettségire. Kemavill Bt., 2003
20. Kémia feladatgyűjtemény a kétszintű érettségire. Kemavill Bt., 2004